

Forslag til lov om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser og om ændring af lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav.

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 9/11 79. Første behandling 13/11 79. Betænkning 18/4 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-7

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om børnetandpleje.

[Af Pilgaard Andersen (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 90. Fremsat 20/12 79. Første behandling 7/2 80. Betænkning 17/4 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne dag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetandpleje.

[Af Henrik Toft (V) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 101. Fremsat 22/1 80. Første behandling 7/2 80. Betænkning 18/4 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, henholdsvis tekst, og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Taanquist (S):

Det har ikke været muligt at skaffe et flertal for det af indenrigsministeren fremsatte forslag, selv om det med det stillede ændringsforslag var så godt som identisk med det forslag, vi her behandler. Derfor stemmer vi for venstres lovforslag.

Det er under alle omstændigheder tilfredsstillende, at et meget stort flertal i folketinget i dag tilkendegiver, at de tilslutter sig den offentlige børnetandpleje. Ingen kan heller være i tvivl om, at i de år, der er gået, siden børnetandplejen blev indført, er der sket en enorm forbedring af børnenes tandsundhed, og at denne forbedring vil fortsætte, indtil alle børn i alle kommuner har haft mulighed for børnetandpleje fra fødslen indtil det 16. år.

Når børnetandplejen har vist så gode resultater, som den har, skyldes det for det første, at den ikke længere er organiseret som en egentlig skoletandpleje, men som en børnetandpleje, der omfatter alle børn i og uden for skolen, og for det andet, at profylaksen indgår som et centralt led i børnetandplejen.

Når vi med så stor sikkerhed kan udtale os om børnetandplejens fremskridt, skyldes det, at der som en del af loven blev oprettet et statistik- og indberetningssystem, der gør, at vi nøje har kunnet følge tandsundhedens fremgang gennem de år, børnetandplejen har eksisteret. Det er blevet klart under udvalgsbehandlingen, at specielt med hensyn til dispensationstandplejens effektivitet er disse statistiske oplysninger blevet fortolket forskelligt, afhængigt af den forhåndsindstilling, man har haft. Vi må derfor håbe, at der, når loven skal revideres i 1985-86, foreligger så mange flere statistiske oplysninger, at det kan føre til en mere entydig fortolkning.

[Taanquist]

Jeg vil gerne sige til det radikale venstre, selv om det kan lyde som ordkløveri, at der ikke, som man gentagne gange udtrykker sig i betænkningen, er tale om en skoletandpleje. Som jeg allerede har antydnet, er der stor forskel på den tidligere skoletandpleje og børnetandplejen.

Man fortsætter også fra radikal side i betænkningen med den misforståelse, at en dispensationstandpleje skal være billigere for at blive godkendt. Ministeren har to gange over for udvalget understreget, at der ikke er tale om et krav om, at den skal være billigere. Der er tale om, at en billiggørelsesbetragtning kan være et af de særlige forhold, der kan begrunde en godkendelse af dispensationstandplejen.

Vi stemmer altså for det af venstre fremsatte lovforslag.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det er rart at konstatere, at der nu bliver ro i al fald en 5-6 år om spørgsmålet kommunal tandpleje eller offentlig tandpleje, således at vi først skal behandle spørgsmålet igen, når loven tages op til revision i 1985-86.

Der har været skrevet forskellige betænkningssudkast, og jeg vil gerne have lov til at sige med hensyn til billiggørelsesprincippet, at det vel er sådan, at man naturligt i samtlige kommuner forsøger på at gøre tandplejen så effektiv og så billig som muligt. Men når vi kommer til sammenligningsgrundlaget - det sammenligningsgrundlag, der er skrevet om, også fra sundhedsstyrelsen - må jeg alligevel sætte et stort spørgsmålstegn ved det. Vi har kun haft dispensationstandplejen i 2 år, og vi har haft den offentlige tandpleje siden 1972. Der er altså en væsensforskel med hensyn til den årrække, man kan sammenligne, og det er ikke rigtigt, at man nu opstiller et skema, hvor det vises, at de dispensationskommuner, der har udført tandplejen, har været væsentlig dyrere. Jeg håber, når vi kommer til revisionen i 1985-86, at det vil gå op for befolkningen, at uanset om tandplejen udføres på kommunale klinikker eller på dispensationsklinikker, vil behandlingen blive nøjagtig den samme og lige så effektiv.

Vi kan ikke stemme for fremskridtspartiets forslag, lovforslag nr. L 90. Derimod kan vi

stemme for venstres forslag, lovforslag nr. L 101.

Pilgaard Andersen (FP):

Det er selvfølgelig med en vis beklagelse, vi må konstatere, at der ikke kunne skaffes flertal for fremskridtspartiets lovforslag. Ifølge betænkningssudkastet ser det desværre ikke ud til det. Det ville ellers have været med til at styrke de privatpraktiserende tandlæger dels i byerne, dels ude i landområderne. Vi er ganske alvorligt bange for, at hele skoletandplejeordningen og de tanker, der ligger bagved, kan føre til en socialisering af hele tandlægesektoren derved, at man eventuelt inddrager unge helt op til omkring 20 års alderen. Det vil være med til at ødelægge den privatpraktiserende tandlæge.

Vi har stillet en række spørgsmål i udvalget, og jeg må sige, at en hel del af spørgsmålene sådan set ikke er særlig tilfredsstillende besvaret.

Hvad angår tilslutningsprocenten i klinikkommunerne og i dispensationskommunerne, er det helt klart fremgået af besvarelserne, at tilslutningen er næsten totalt identisk.

Når man ser på de spørgsmål vedrørende dispensationskommunerne og kommunalklinikkerne, der vedrører det økonomiske, er der en væsentlig ting, der er glemt i besvarelserne. For de kommunale klinikker indregner man ikke bygningsafskrivninger og bygningsomkostninger. Det er en meget væsentlig faktor at få indregnet. Det vil medføre højere udgifter pr. barn. Når man taler om de privatpraktiserende tandlæger, er det helt klart, at for at de kan få en forretning ud af det, er det nødvendigt, at de også indregner de omkostninger, der er forbundet med bygningerne.

Som det før er sagt, håber også jeg på, at vi nu får skabt ro omkring hele det område. Når vi i 1985-86 får en afklaring, er jeg overbevist om, at der bliver en helt klar tendens til, at de privatpraktiserende tandlæger kan gøre det fuldt ud lige så billigt som de kommunale. Jeg håber også på, at vi får lidt mere tid til at undersøge de ting.

Et af de andre spørgsmål, der er besvaret, er spørgsmål nr. 24. Jeg synes, det er en grov diskriminering af udvalget. Man henviser til, at der er 80.000 børn, der skal behandles i dispensationskommunerne, og skriver, at der

[Pilgaard Andersen]

kun er muligheder for at behandle disse børn imellem kl. 16 og kl. 17. Jeg mener, det er lidt urimeligt. Besvarelsen fortsætter med, at så skal forældrene tage fri fra arbejde for at tage med børnene til de privatpraktiserende tandlæger, og det kan være en væsentlig gene. Nu ved vi godt, at det er forskellige tidspunkter, skolebørnene og de privatpraktiserende tandlæger arbejder på. Vi ved, at skolen har lang sommerferie. Vi ved, at skolerne har nogle ekstra ferier ind imellem. Vi ved også, at skolerne starter til forskellige tidspunkter og ligeledes afslutter til forskellige tidspunkter. Med god vilje var der nok mulighed for at indpasse det sådan, at det ikke var nødvendigt, at alle de 80.000 børn skulle behandles mellem kl. 16 og kl. 17. Jeg synes, det er en grov besvarelse af et sobert spørgsmål.

I besvarelsen af spørgsmål nr. 33 kommer man ind på en lang række af de uheldige forhold, som vi ved flere lejligheder har påpeget ved kommunale børnetandplejer. Der er ikke muligheder for de børn, der får et akut tilfælde og er nødsaget til at få tænderne behandlet lørdag-søndag eller i skoleferien. Nej, for på de kommunale børnetandplejeklinikker skal man i hvert fald ikke arbejde lørdag-søndag, det er der ingen grund til. Det er de private, der skal klare de opgaver. Det vil faktisk sige, at når der begynder at være optræk til problemer, lægger man det ganske automatisk over til de private; den offentlige, kommunale børnetandpleje skal ikke tage sig af det. Her er i hvert fald en tydelig tilkendegivelse af, hvad det medfører, når vi laver kommunale børnetandplejeklinikker.

Vi vil meget gerne være med til at opløse de kommunale børnetandplejeklinikker, der findes i øjeblikket. Vi kunne godt forestille os, at de blev solgt til de private, som derved overtog dem og drev dem som privat praksis. Man kunne også forestille sig, at de blev udlejet til de private, og at behandlingen foregik på privat basis. Vi mener, at alle ressourcerne inden for børnetandplejen vil blive meget bedre udnyttet på den måde.

Når vi ser på de to lovforslag, der er tilbage, er det helt klart, at venstres er det næstbedste forslag. Vi må forudse at der desværre ikke kan samles flertal for fremskridtspartiets forslag. Venstres forslag giver mulighed for dispensation i hvert fald indtil revisionen af

loven i 1985-86. Vi har lagt vægt på, at der i det fælles betækningsbidrag står, at også efter 1985-86 skal der være muligheder for dispensationer. Det er selvfølgelig noget, fremskridtspartiet vil arbejde henimod, at der også efter 1985-86 bliver givet mulighed for det.

Vi vil selvfølgelig stemme for venstres lovforslag og derved være med til at skabe et flertal, hvorved socialdemokratiets lovforslag bortfalder. Med disse ord ligger det helt klart, hvordan fremskridtspartiet vil stemme ved tredje behandling.

Birthe Nielsen (SF):

SF vil stemme imod begge disse forslag, både lovforslag nr. L 90 og lovforslag nr. L 101, ved tredje behandling. Efter det digre og meget grundige udvalgsarbejde, vi har været igennem omkring tandplejen, er vi blevet bekræftet i den tro, vi havde, at det vil være bedst for børnene, at man bibeholder den kommunale tandpleje.

Med alle de undersøgelser, der foreløbig har været fremme i udvalget, står det helt klart og tydeligt, at den kommunale tandpleje både er billigere på længere sigt og også er bedre for børnene. Det har vi fået bekræftet ikke blot via sundhedsstyrelsen, men også via tandlægeforeningerne, både fra Dansk Tandlægeforening, som omfatter såvel praktiserende tandlæger som kommunale tandlæger, og fra de yngre tandlæger.

Vi må beklage meget, at man på grund af en kortsigtet politik vil spare et latterligt beløb på ca. 80 mill. kr., hvilket bevirker, at børn i 60 kommuner her i landet får en dårligere behandling af deres tænder.

Vi mener, at den dispensation, som skulle være gældende indtil 1981, har givet en periode, hvor man har haft mulighed for at bekræfte og dokumentere, at børns tænder er bedre, og at det forebyggende arbejde af børnetandplejen er bedre i de kommunale tandklinikker. Det er med beklagelse, vi konstaterer, at socialdemokratiet ikke har været enig i den vurdering, vi fremfører her, og at det sådan set går med på venstres forslag her til trods for den klare dokumentation vedrørende tandsygdomme hos børnene.

Vi vil fastholde forkastelsen. Ingen skal være i tvivl om, at det, vi ønsker, er, at man i hvert fald ikke skal spare på børn og unge

[Birthe Nielsen]

her i landet. Det er det, man vil gøre med dette forslag. Derfor siger vi nej og forkaster forslaget.

Aase Olesen (RV):

I denne tid forsøger vist alle 179 folketingsmedlemmer omhyggeligt at besvare en række spørgeskemaer fra forskergrupper på Århus og Odense universiteter vedrørende folketingsmedlemmernes arbejdsvilkår og folketingets relationer til administration og organisationer.

Som et ualmindelig afskrækkende eksempel på, hvordan folketinget bliver behandlet af administrationen, i dette tilfælde sundhedsstyrelsen, og af en faglig organisation, i dette tilfælde Dansk Tandlægeforening, kunne folketingets sekretariat passende overlade forskerne et sæt af de udvalgsbilag, der vedrører både regeringens og venstres forslag om ændring af lov om børnetandpleje.

De to lovforslag adskilte sig væsentligst kun med hensyn til bemærkningerne, ikke med hensyn til selve lovteksten. I bemærkningerne var indlagt regeringens principielle målsætning, nemlig at socialisere børnetandplejen i Danmark. Argumentationen herfor er ifølge regeringsforslaget, at skoletandplejen er både bedre og billigere end dispensationstandplejen.

Skønt der allerede ved første behandling blev sat ganske alvorlige spørgsmålstegn ved denne påstand, nægtede indenrigsministeren at gå ind i enhver diskussion om det, han kaldte detaljer i beregningsgrundlaget, før vi havde fået indberetningsmaterialet fra sundhedsstyrelsen. Mærkværdigvis kunne dette materiale ikke nå frem til første behandling – vi har fået en forklaring i udvalget – men det lå ikke desto mindre klart umiddelbart efter første behandling. Så var man måske sluppet for den debat – eller også har man forestillet sig, at man kunne slippe for den debat.

Nu har vi i ugevis måttet hale og slide svar ud af sundhedsstyrelsen for at kunne trævle hele den falske argumentation op. Jeg skal derfor i dag gentage – om end i en lidt ændret form – mine spørgsmål til indenrigsministeren fra førstebehandlingen.

For det første: erkender ministeren nu, at det materiale, der er indsamlet, er uanvendeligt til sammenligninger og konklusioner af den art, som fandtes eller findes i bemærk-

ningerne til regeringens lovforslag nr. L 106? For det andet: erkender ministeren nu, at det snarere er geografiske og kulturelle forskelle, der er skyld i forskellige resultater, end selve behandlingsformen? For det tredje: erkender ministeren, at indberetningsskemaerne for de to tandplejeformer er indrettet således, at gennemsnitsberegningerne uvægerlig bliver til fordel for skoletandplejen? Jeg kan ikke vide, om ministeren vil svare, men der ligger jo også et svar i det faktum, at regeringen har opgivet sit forslag, fordi den simpelt hen ikke kunne overbevise et flertal i udvalget om, at dens argumentation er korrekt.

Jeg kan kun beklage, at man ikke mere kan tage materiale fra sundhedsstyrelsen for gode varer. Jeg kan ikke vide, om sundhedsstyrelsen har handlet under politisk pres fra regeringen, eller om det forholder sig omvendt, hvis man kan udtrykke det på den måde. Ét er sikkert: sundhedsstyrelsen har ikke haft reel baggrund for at konkludere, som den har gjort. Den har skridt for skridt trukket i land og må, stillet over for officielle rapporter fra enkeltamter, erkende, at der ikke er den påståede forskel i effektivitet og pris på den kommunale børnetandpleje og dispensationstandplejen.

Undervejs har vi fra styrelsen i udvalget fået svar, som er så grove, at de nærmest må betragtes som en nedvurdering af kommunaludvalgets medlemmer. Heri er jeg ganske enig med hr. Pilgaard Andersen.

Udvalget har heller ikke kunnet hente saglig orientering fra Dansk Tandlægeforening, som fru Birthe Nielsen nævnte. Foreningen lagde meget hurtigt i udvalgsarbejdet ud med en anbefaling af regeringens forslag ud fra, som man skrev, faglige begrundelser. Da disse faglige begrundelser blev pillet fra hinanden, bl. a. af Praktiserende Tandlægers Organisation, sluttede man op i rækken af udvalgsbilag med en artikel i Tandlægebladet, hvor man totalt giver op, men hvor man fortsat klamrer sig til sin politik, nemlig at al børnetandpleje skal ske i offentlig regie. Når vi samtidig ved, at den samme forening til samtlige sine medlemmer blandt de praktiserende tandlæger har udsendt et brev om at trække deres skrivelser til kommunaludvalget tilbage uden på nogen måde at forsøge at gå ind i det egentlige indhold, så må man nok sige, at her har vi med organisationer at gøre, når de er værst.

[Aase Olesen]

Jeg kunne have lyst til at sige til Dansk Tandlægeforening og tilsvarende organisationer, at samarbejdet mellem folketing og organisationerne må bygge på vores tillid til, at vi som et minimum får en adskillelse mellem deres rent faglige argumentation, deres fagpolitiske argumentation og den rent partipolitiske argumentation.

Under første behandling rejste jeg endnu et spørgsmål til ministeren uden at få svar, nemlig om der var lovhjemmel for cirkulæret af 9. september 1976. Det mener jeg ikke, mens ministeren i et samråd har forklaret, at det mener han der er. Jeg skal overlade det til historien, blot henvise til min udtrykkelige afstandtagen fra det såkaldte billigørelseskrav ved andenbehandlingen den 2. juni 1976, folketingets forhandlinger 1975-76, sp. 11019.

Jeg kan sige til hr. Taanquist, at vi i det radikale venstre naturligtvis har noteret os, at ministeren har trukket så meget i land, at han har sagt, at dette krav blot var ét blandt andre. Ja tak, men det står der altså stadig væk! Jeg skal bede indenrigsministeren om ved lejlighed at diskutere dette med justitsministeren og hans lovkontor. Det, der derimod nu er interessant at få at vide, er, om ministeren mener, at der også efter på torsdag, hvor vi formentlig nu får vedtaget venstres lovforslag, fortsat vil være lovhjemmel for cirkulæret. Det vil jeg meget gerne have at vide.

Hr. Taanquist beklagede sig over, at jeg havde brugt et forkert udtryk i betænkningen og kaldt børnetandplejen en skoletandpleje. Det er såmænd af forkortelsesmæssige grunde, idet vi har kaldt den børnetandpleje, der foregår på skolerne, for skoletandpleje. Jeg er helt klar over, at det ikke var det rigtige tekniske udtryk, men det hænger nok også sammen med, at vi faktisk opfatter, at der foregår børnetandpleje andre steder end på skoler. Det kan godt være, det er det, der er løbet os i pennen.

Til slut blot et enkelt spørgsmål. Socialdemokratiet mener ifølge sit betækningsbidrag, at vi i 1985 bedre kan tage stilling til dispensationsadgangen, fordi der da vil være indsamlet et bredere erfaringsmateriale. Derfor vil jeg spørge ministeren: vil ministeren drage omsorg for, at de skævheder, der er påvist ved de nu anvendte indberetningske-

maer, korrigeres af sundhedsstyrelsen, så vi får et reelt vurderingsgrundlag i 1985?

Jeg har egentlig kun lyst til at sige til SF, der omtalte det meget grundige udvalgsarbejde, som har vist, at det er bedst at bibeholde den kommunale tandpleje, at der er ingen mennesker, der har ønsket at afskaffe den kommunale børnetandpleje, det er ikke det, det drejer sig om. Men det lader ikke til, at SF lader sig genere af kendsgerninger i denne sag.

Henrik Toft (V):

Det er tilfredsstillende at konstatere, at når argumentationen for et fornuftigt forslag viser sig at kunne holde, så kan der selv her i folketinget samles et bredt flertal for det.

Oven på det meget grundige udvalgsarbejde har det nemlig vist sig, at der er al mulig grund til at sidestille de to forskellige ordninger for børns tandbehandling. Derfor var venstre og et bredt flertal gerne gået endnu videre, men jeg håber, at flertallets indstilling må blive respekteret i tiden frem til revisionen i 1985-86.

Jeg vil gerne følge fru Aase Olesens bemærkninger til fru Birthe Nielsen op, for hun må bestemt have læst svarene, ligesom den slemme læser Bibelen. Herunder tænker jeg bl. a. på, at man også fremover vil give mulighed for begge ordninger i kommuner, som ønsker det.

Jeg forventer også, at denne indstilling fra et stort flertal her i folketinget vil blive respekteret af de organisationer, hvis medlemmer skal udføre tandbehandling.

Med disse ord skal jeg takke for tilslutningen til venstres gode lovforslag – det er venstres forslag nu for øvrigt alle sammen.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er af den opfattelse, at det under udvalgsarbejdet er blevet dokumenteret, at de privatpraktiserende tandlægers virke fuldt ud er på højde med den offentlige børnetandpleje.

Jeg vil for det første sige, at kristeligt folkeparti ikke kan støtte fremskridtspartiets lovforslag. Vi er af den opfattelse, at den dispensationsordning, som også er i gældende lov, skal fortsætte. I dag er der 73 kommuner, der benytter denne ordning, denne dispensationsbestemmelse, og da loven skal til

[Steffensen]

revision, som vi nu har hørt det flere gange, i 1985-86, er vi også tilfredse med, at der kan blive rolige forhold omkring dette problem indtil da.

Men det er vort ønske i kristeligt folkeparti, at kommunerne både før og efter lovrevisionen har deres selvbestemmelsesret sikret, så at man ikke bliver tvunget til at indføre offentlige skoletandklinikker, hvis man i stedet måtte ønske arbejdet udført af den privatpraktiserende tandlæge.

Kristeligt folkeparti kan tilslutte sig venstres lovforslag.

Flygaard (DR):

Retsforbundet kan ikke anbefale fremskridtspartiets lovforslag, men derimod det lovforslag, der er fremsat af venstre ved hr. Henrik Toft m. fl.

Jeg skal ikke på nuværende tidspunkt knytte mange bemærkninger i øvrigt til det pågældende forslag, men blot henvise til den del af betænkningen, hvor der er afgivet en mindretalsudtalelse af det radikale venstre, kristeligt folkeparti og Danmarks retsforbund.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det er meget tit interessant at deltage i arbejdet i folketetinget. Det har det også været i forbindelse med behandlingen af disse lovforslag. Når man nu erindrer, at der var 3 lovforslag, hvoraf det ene var fra fremskridtspartiet – et forslag, som kun fremskridtspartiet ville stemme for – og så to forslag, et fra venstre og et fra regeringen, der begge gik ud på, at der fortsat skulle kunne gives dispensation fra den principielle forpligtelse til at oprette en kommunal børnetandpleje, og hvor der i realiteten var nuanceforskelle og ikke andet i opfattelsen, er det egentlig forbløffende, at et par bemærkninger i bemærkningerne til lovforslaget, et par bemærkninger, som fru Aase Olesen især ikke kunne acceptere, skulle give anledning til, at der stilles halvtredsindstyve spørgsmål, og at man i dag på den ene side taler om, at udvalgsarbejdet intet har dokumenteret, og på den anden side taler om, at udvalgsarbejdet har været vældig grundigt og har dokumenteret en forfærdelig masse. Det er egentlig vældig forbløffende, men sådan er livets vilkår åbenbart.

Jeg vidste på forhånd, at fru Aase Olesen havde sin egen – meget håndfaste – opfattelse af forholdet imellem kommunal børnetandpleje og dispensationstandplejen, og jeg vidste på forhånd, at det ville være umuligt at overbevise fru Aase Olesen om rigtigheden af de synspunkter, som sundhedsstyrelsen, indenrigsministeriet og jeg selv har givet udtryk for. Jeg vil gerne sige til fru Aase Olesen, at når fru Aase Olesen, uanset hvad jeg sagde i udvalget, fortsat mener, at der stilles krav om billigørelse som forudsætning for, at man kan få godkendt dispensation fra forpligtelsen til kommunal børnetandpleje, så opgiver jeg rent faktisk. Jeg dokumenterede ved at læse op af den cirkulæreskrivelse, fru Aase Olesen kritiserede, at der ikke var tale om et krav. Men her ved andenbehandlingen gentages det uanfægtet, at der er tale om et krav, og så må jeg sige rent ud, at så opgiver jeg at diskutere sagen. For der står simpelt hen intet som helst i det cirkulære om krav om en billigere løsning som forudsætning for, at man kan få godkendt dispensation. Jeg har altså intet at skulle trække tilbage i forbindelse med den cirkulæreskrivelse, og jeg har intet at spørge justitsministeriets lovkontor om, for der står ikke stillet noget krav op i den cirkulæreskrivelse.

Heller ikke når fru Aase Olesen vil have, at jeg skal erkende, at det materiale, der er fremsendt, er uanvendeligt som dokumentation for indenrigsministeriets og sundhedsstyrelsens opfattelse af tingene, kan jeg tjene hende i det. Jeg ser ingen grund til her ved andenbehandlingen at gentage de mange, mange sider dokumentation og redegørelser af forskellig art, der er fremsendt til udvalget under dets meget lange og meget grundige behandling af tingene, specielt ikke, når det ligger sådan, at der nu er tale om en periode på i alt fald fem år, hvor kommuners ret til at få mulighed for at drive deres børnetandpleje, som de ønsker det, ved dispensation eller ved at oprette en kommunal børnetandpleje, vil være uanfægtet af indenrigsministeriet og af folketetinget. Det materiale, der til sin tid vil komme frem over for folketetinget i forbindelse med revisionen af loven i 1985-86, er der af gode grunde ingen af os der kan kende.

Jeg kan bare sige til fru Aase Olesen og andre, der har kritiseret det materiale, der er kommet fra sundhedsstyrelsen, Tandlægefor-

[Indenrigsministeren]

eningen, og hvor det ellers er kommet fra, at det materiale, der vil blive fremlagt, naturligvis vil være et værdifuldt, gennearbejdet materiale og et materiale, der vil komme til at hvile på et betydelig sikrere grundlag end det foreløbige materiale, som har foreligget ved denne lejlighed. Jeg synes egentlig, man glemmer at tage de forbehold, sundhedsstyrelsen og andre har taget i forbindelse med det materiale, der er sendt frem, i betragtning. Man har ikke, som hr. Pilgaard Andersen siger det, glemt at tage hensyn til bygningsafskrivninger og bygningsomkostninger i vurderingen af omkostningerne ved den kommunale børnetandpleje, men har udtrykkelig gjort opmærksom på, at de ikke er med, fordi de ikke kan beregnes. Når man ser væk fra de forbehold, der tages i materialet, kan man sagtens bagefter beskyldte materialet for mangelfuldhed.

Jeg mener, der er udført et godt stykke udvalgsarbejde og et godt stykke redegørelsesarbejde, og at det resultat, der foreligger her ved andenbehandlingen, er acceptabelt for et meget stort flertal i Folketinget. Lad os så diskutere tingene om fem år, når fru Aase Olesen og jeg mødes – det kan jo være, det er i de samme egenskaber.

Taanquist (S):

Jeg vil gerne for en ordens skyld sige til fru Birthe Nielsen, at vi i socialdemokratiet ikke er uenige i, at børnetandplejen er bedre på de kommunale klinikker, men der findes altså andre begrundelser for at give en dispensation end lige netop de spørgsmål, vi har diskuteret her, f. eks. mangelen på tandlæger og den slags ting. Vi tror stadig væk, at man får den bedste tandpleje på de kommunale klinikker.

Så vil jeg gerne gøre en bemærkning til fru Aase Olesen, nærmest kun for at illustrere den måde, der bliver argumenteret på med hensyn til billiggørelseskravet. Fru Aase Olesen taler stadig væk om et af de mange krav for at få dispensation, skønt det under udvalgsarbejdet er tydeligt klargjort flere gange, at der ikke er noget krav. For en ordens skyld vil jeg gentage det, som jeg sagde i mit første indlæg, og som var et citat fra et svar fra indenrigsministeren, nemlig at det ikke i dispensationscirkulæret er fastsat som krav, at en kommune skal dokumentere eller sand-

synliggøre, at dispensationsordningen kan etableres billigere end børnetandplejen på kommunale klinikker. Der er tale om en billiggørelsesbetragtning, som kan være et af de særlige forhold, der kan begrunde en godkendelse af dispensationstandplejen, og det er noget ganske andet.

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg vil da gerne takke ministeren for, at han vil sikre os, at vi får et betydelig sikrere grundlag, når vi fremover skal prøve på at vurdere de konsekvensberegninger, vi har fået på dette område. Det er der i hvert fald efter min opfattelse også brug for, efter den udvalgsbehandling vi har haft.

I anledning af indenrigsministerens bemærkning om, at det kun var fremskridtspartiet, der ville stemme for fremskridtspartiets forslag, vil jeg gerne gøre indenrigsministeren opmærksom på, at jeg ved, venstre adskillige gange har sagt, at de går ind for dispensationsbørnetandpleje, og jeg vil meget gerne have bekræftet af hr. Henrik Toft, om det ikke er korrekt, at de fortsat har den samme opfattelse. Derfor mener jeg nok, de måtte kunne stemme for fremskridtspartiets forslag. Men nu er det bare sådan, at der har vist sig at være et flertal for at få venstres forslag igennem. Ud fra den betragtning synes jeg nok, det var en grov konklusion af indenrigsministeren at sige, at kun fremskridtspartiet ville stemme for vores eget forslag. Hvis det havde stået alene, er jeg overbevist om, at der også ville have været nogle partier, der havde stemt for fremskridtspartiets forslag.

I øvrigt synes jeg, hr. Henrik Tofts bemærkning om, at venstres forslag altid var gode, ligesom var at tage munden for fuld. Jeg har været fuldt ud tilfreds med det samarbejde, vi har haft med venstre i denne sag, og jeg synes også, det har været frugtbart, men at samtlige venstres lovforslag skulle være gode, er dog en påstand, jeg må tage afstand fra.

Aase Olesen (RV):

Jeg skal ikke forlænge diskussionen meget mere, men har blot et par bemærkninger til ministerens indlæg. Jeg tror, at alle de kommuner, der i dag har dispensationstandpleje, med stor omhu og interesse vil læse hr.

[Aase Olesen]

Taanquists og ministerens beskrivelse af, hvordan cirkulæret fra september 1976 skal forstås. Der var tale om en betydelig tilbage-trækning i forhold til det, man hidtil har sagt, og det kan vi så glæde os over. Nu er det altså blevet til »et af de særlige forhold, der kan begrunde dispensation«. Jeg fik jo ikke noget svar af ministeren på det, jeg spurgte om, nemlig om det cirkulære dog ikke skulle laves om fra på torsdag. Men det er måske også nok med det, ministeren har sagt her i dag. Det kan vi tales ved om senere, når vi ser, hvordan man vil bruge det i praksis.

Ministeren erklærede, at han var klar over, at han ikke på forhånd kunne overbevise mig om noget. Jeg sagde vist ved førstebehandlingen, at det for os ikke var afgørende, om vi stemte for regeringens eller for venstres lovtekst, for det var ikke i lovteksten, der var nogle hunde begravet, det var i bemærkningerne. Når man nu ved, hvor megen vægt den tidligere indenrigsminister lagde på bemærkningerne til venstres forslag fra 1976, skal vi altså herinde være vældig meget på vagt over for bemærkningerne. Bemærkningerne til indenrigsministerens lovforslag nr. L 106 var som bekendt det helt klare, at desværre var regeringen nu af besparelshensyn osv. nødt til at udsætte det, de egentlig allerhelst ville, nemlig at socialisere børnetandplejen i Danmark. Meldingen er klar, hr. minister, efter denne behandling: sådan lader vi os ikke socialisere.

Endelig vil jeg gerne gøre en bemærkning i anledning af påstanden om, at vi ikke har troet på alle de mange redegørelser, vi har fået. Jeg vil gerne citere ministeren, der ved førstebehandlingen sagde: »... så synes jeg, man skal have lidt større tillid til hæderligheden – man kan ikke se i referatet, at jeg smiler, når jeg siger det, derfor siger jeg det for en ordens skyld af hensyn til referatet«.

Jeg vil gerne sige til ministeren: den, der smiler sidst, smiler bedst.

Flygaard (DR):

Jeg skal blot gøre den bemærkning om de statistiske oplysninger, der var i regeringens forslag, at det forekom mig, at de konklusioner, man uddrog af talmaterialet imellem dispensationskommuner på den ene side og ikke-dispensationskommuner på den anden

side, var slutninger, der rakte videre, end det pågældende talmateriale kunne bære, hvilket jo også andre ordførere har været inde på, f. eks. fru Aase Olesen.

Henrik Toft (V):

Det fremgår klart af mit ordførerindlæg ved førstebehandlingen og af betænkningen, at venstre tager afstand fra lovforslag nr. L 90.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg var ikke spor i tvivl om, at hr. Henrik Toft naturligvis ville bekræfte her fra talerstolen, som det netop er sket, at venstre ikke kan tilslutte sig fremskridtspartiets forslag. Jeg synes lige, man skal erindre sig, at fremskridtspartiets forslag forudsatte, at de kommunale børnetandklinikker skulle afvikles totalt.

Så vil jeg gerne sige til fru Aase Olesen, at vi jo kunne fortsætte hele eftermiddagen, hvis i øvrigt folketinget har tid og forretningsordenen tillader det, men efter det sidste indlæg, hvor endog hæderligheden bliver betvivlet, ser jeg slet ingen grund til at fortsætte diskussionen. Jeg vil bare nøjes med at sige, at fru Aase Olesen forvrænger sandheden og kendsgerningerne, når hun siger, at cirkulæret nu er blevet til sådan og sådan, at det, fru Aase Olesen hidtil har hævdet er et krav i cirkulæret, nu er blevet til »et af de særlige forhold, der kan begrunde«. Nej, cirkulæret er ikke blevet til noget nyt, cirkulæret har alle dage haft det ganske konkrete indhold. Det er ikke blevet forandret ved diskussionen hverken i dag eller i udvalget, og det er en forvrængning af kendsgerningerne, fru Aase Olesen her er ude på. Når cirkulæret har kunnet virke efter sin hensigt – og det kan man jo se det har kunnet af det forhold, at 73 kommuner i dag har dispensation fra den principielle forpligtelse til at have en kommunal børnetandpleje – synes jeg, der må være en grænse for, hvor langt man kan gå i sin argumentation, specielt når man taler om andres hæderlighed i den politiske diskussion.

Til sidst vil jeg gerne sige, at jeg slet ikke kan forstå, at fru Aase Olesen er forundret over, at socialdemokratiet har den holdning, at den rigtige løsning er en kommunal børnetandpleje, for det er jo lovens hovedprincip.

[Indenrigsministeren]

Vi taler netop om dispensationstandpleje, fordi der er tale om dispensation fra en hovedregel, der hidtil har stået og stadig væk står i loven. Det er derfor ikke nogen særlig socialdemokratisk opfindelse, at man skulle have en kommunal børnetandpleje, det, fru Aase Olesen kalder en socialiseret børnetandpleje – det er formentlig i et forsøg på at lægge den for had, at det ord bliver brugt – og det kan ikke være noget nyt for nogen, for det er det, der står i den lovgivning, der gælder i dag.

Det, vi ønsker, er tid til at vurdere tingene, tid til at se, hvad der ender med at være den rigtigste løsning. Jeg synes egentlig, at der med den tilnærmelse, der er sket i forholdet imellem venstres og det socialdemokratiske forslag, i dag burde være meget lidt for folketinget at diskutere i denne sag.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Det, jeg spurgte hr. Henrik Toft om, var, om ikke venstre gik ind for dispensationsbørnetandpleje, for det har de i hvert fald sagt ude i forsamlingshusene adskillige gange. Jeg synes, det ville være rart at få det afklaret også i forbindelse med ministerens angreb på fremskridtspartiets forslag.

Nu da jeg er heroppe, vil jeg også gerne lige kommentere ministerens bemærkninger om, at spørgsmålet om bygningsafskrivning helt klart fremgik af besvarelsen. Men jeg regner også med, at ministeren, når han vil sikre sig et betydelig sikrere grundlag næste gang, også vil forsøge at indregne de bygningsarealer, som bruges til den kommunale børnetandpleje, sådan at vi kan få et fair grundlag at beregne tingene på, når vi skal behandle sagen igen. Jeg kan ikke se, at vi skal acceptere denne manipulering, der ligger i, at der ikke tages bygningsafskrivninger med.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg skal ikke citere det cirkulære, som var aftrykt under første behandling, hvor jeg citerede det, men jeg kan citere det, som sundhedsstyrelsen indleder en af sine rapporter til udvalget med, hvor man siger:

»at når en kommune i sin plan for børnetandpleje hos privatpraktiserende tandlæger kan dokumentere eller sandsynliggøre, at ordningen kan etableres billigere, men lige så vel fungerende . . . osv.«.

Det var et citat, som er alle bekendt her.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg kan ikke dy mig for en kort bemærkning til hr. Pilgaard Andersen. I sidste uge behandlede vi et lovforslag fra fremskridtspartiet om samfundsnedbrydning. Hvis ikke hr. Pilgaard Andersen, der er forslagsstiller til dette forslag fra fremskridtspartiet, kalder det samfundsnedbrydende, at man nu vil have nedlagt samtlige kommunale tandklinikker, så ved jeg ikke, hvad man skal kalde det.

Denne dispensationstandplejeordning har jo givet anledning til en meget lang diskussion, og jeg har siddet og lyttet til den, for jeg var i sin tid formand for det udvalg, hvor vi gennemførte den offentlige tandpleje, så jeg har vel en vis andel i det. Men det var jo under ganske andre økonomiske forhold, at vi dengang gennemførte den offentlige tandpleje. Der har hele tiden været talt om, at man kunne køre med dispensationskommuner, og jeg er glad for, at vi i dag giver disse kommuner ro til i 5–6 år at kunne tilrettelægge deres fremtid, også således, at vi, når vi tager loven op til revision, kan se videre på det. Man må ikke glemme – og det vil jeg også gerne sige til fru Birthe Nielsen, der ønsker offentlig tandpleje over hele landet – at der vitterlig findes tyndtbefolkede kommuner, hvor der er så lille et underlag både af voksne og af børn, at det ville være spild af samfundets penge at oprette kommunale tandklinikker og ikke sørge for, at voksenbefolkningen også har mulighed for at gå til tandpleje. Trods alt er også tandplejen et vigtigt grundlag for den sundhed, vi har her i landet.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg vil lige sige til fru Karen Thurøe Hansen vedrørende ordet »samfundsnedbrydende«, at fru Karen Thurøe Hansen derved blander nogle ting sammen. Vi ønsker altså, at de kommunale børnetandklinikker skal overgå til de private, og jeg ved, at fru Karen

[Pilgaard Andersen]

Thurøe Hansen så vil sige, at det ikke er muligt, fordi de ligger i kommunale bygninger. Ja men det må da være muligt at udleje nogle af disse klinikker og derved få dem ind under privat regie. Når vi mener, det ville være bedre at have dem under privat regie, har det mange, også tidsmæssige, årsager. I den kommunale børnetandplejeklinik er den normale arbejdstid fra kl. 9.00 til kl. 13.00. Ingen privatpraktiserende tandlæge ville drømme om at drive en forretning sådan. De vil heller ikke drømme om at holde 7 ugers sommerferie, 14 dages juleferie, vinterferie og efterårsferie. Nej, de vil drive en fornuftig forretning, hvor de udnytter de ressourcer, der er nedlagt i en sådan børnetandplejeklinik. Derfor er det altså samfundsnedbrydende at oprette sådanne kommunale børnetandplejeklinikker, når vi ved, at det kan gøres langt billigere af private. Derved kunne vi også sikre de privatpraktiserende tandlæger en eksistensmulighed efter 1985. Vi er nemlig på vej til socialisering, hvis vi ikke stopper den tankegang, man er inde på her i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil gerne gøre en bemærkning til fru Karen Thurøe Hansen angående hendes udtalelse om de tyndtbefolkede egne. Der er ikke noget til hinder for, at flere kommuner kan slå sig sammen om en kommunal tandpleje; det har man gjort mange steder, bl. a. i mit eget amt, Vestsjællands amt, idet man har dokumentation for, at det er både billigere og bedre netop dér, hvor man har den kommunale tandpleje. Derfor er det en meget kortsigtet politik at ville spare de få millioner kroner, for det er jo pebernødder, vi taler om her, i det store budget.

Jeg er da glad for, at fru Karen Thurøe Hansen i sit første indlæg sagde, at det var af økonomiske grunde. Lad os så holde fast i, at det er af økonomiske grunde, men disse økonomiske grunde er fantastisk kortsigtede, for det er bevist af samtlige specialister på dette felt, også de private tandklinikker, de private tandteknikere, sundhedsstyrelsen osv. osv., at det er bedre og billigere. Derfor er det en meget kortsigtet politik, at man vil spare på børnetandplejen i Danmark. Det drejer sig jo om et så latterlig lille beløb, at

hvis det ikke var så tragikomisk, kunne man dø af grin over det.

Glensgård (FP):

Nu er formanden for det udvalg, der indførte børnetandplejen, jo gået til bekendelse her fra talerstolen. Skyggen har overhalet fru Karen Thurøe Hansen. Det var formentlig ikke det mål, fru Karen Thurøe Hansen havde, da man i sin tid indførte børnetandplejen, at den skulle være mellem to og tre gange så dyr, som hvis man opretholdt en børnetandpleje i privat regie.

Så taler fru Karen Thurøe Hansen om, at det skulle være samfundsnedbrydende at lade børnetandplejen udføre af de privatpraktiserende tandlæger. Det er rart at høre en ordfører i socialpolitiske spørgsmål fra det konservative folkeparti i den grad udtrykke mistillid til det frie erhvervsliv, i den grad udtrykke mistillid til de almindeligt praktiserende tandlæger. Så ved vi altså, hvor vi har det konservative folkeparti, når det drejer sig om den del af det frie næringsliv, som heder praktiserende tandlæger.

Når fru Birthe Nielsen fra SF taler om pebernødder, kunne man selvfølgelig bare overhøre det. Men det må man ikke gøre, for fru Birthe Nielsen nævnte samtidig, at børnetandplejen i mange kommuner var billigere, end hvis man udførte den ved almindeligt praktiserende tandlæger. Et sådant postulat kan man jo nemt udslynge, uanset om man er Sfer eller skadet på anden måde. Men det, det drejer sig om, er jo, at fru Birthe Nielsen på intet tidspunkt vil være i stand til at fremlægge en dokumentation, som fortæller, at det er billigere at have en kommunal børnetandpleje, end hvis det samme arbejde blev udført af de almindeligt praktiserende tandlæger.

Så vil jeg gerne sige til fru Karen Thurøe Hansen, at det, det drejer sig om i dette samfund, er at holde omkostningerne nede, også omkostningerne for det offentlige. Mig bekendt har det konservative folkeparti for nylig slået sig op på, at vi skulle til at se på gratisydelsesprincippet. Her kunne vi altså nedskære et pengeforbrug til børnetandpleje, ikke ved at nedsætte serviceniveauet for selve tandplejen, men ved at overdrage det til de almindeligt praktiserende tandlæger igen.

[Glensgård]

Jeg vil bede fru Karen Thurøe Hansen kigge på den skygge, der har overhalet hende, og erkende, at det, at man har begået en fejl, bliver ikke bedre af, at man benægter det.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

Hr. Glensgård forsømmer jo aldrig nogen lejlighed til at klandre det konservative folkeparti, men det kan kun glæde, for der er gammelt ord, der siger, at den, man elsker, tugter man.

Så vil jeg bede hr. Glensgård om at høre efter, hvad det var, jeg sagde. Jeg sagde, at vi i sidste uge behandlede et lovforslag fra fremskridtspartiet om samfundsnedbrydning. Hvis ikke fremskridtspartiet kalder dette at nedlægge samtlige kommunale klinikker samfundsnedbrydning, ved jeg ikke, hvad man skal kalde det.

Jeg har så sandelig overhovedet ikke hentydet til, at vi ikke skulle støtte de liberale erhverv; enhver her i salen ved, at det gør det konservative folkeparti fremfor noget andet parti, og vi kalder os ikke et arbejderparti, som fremskridtspartiet gør, men prøver tværtimod på at støtte det, der bringer valuta til landet.

En kort bemærkning til fru Birthe Nielsen, der siger, at vi taler om pebernødder i dette tilfælde. Nej, det gør vi ikke, fru Birthe Nielsen. Det er givet, at flere kommuner kan slå sig sammen om fælles kommunal tandpleje, men hvem siger så, at det bliver billigere? Hvem tænker ikke på – og det ved alle – hvad kørselsordninger i dag koster inden for skolen? Det vil de også gøre inden for skoletandplejen. Det er ikke kortsigtet politik. Jeg er glad for, at vi i dette tilfælde kan støtte de liberale erhverv og dermed de privatpraktiserende tandlæger i de første fem–seks år. Lad os så se, hvordan det går til den tid.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Jeg vil bede fru Karen Thurøe Hansen fortælle mig, hvad samfundsnedbrydende der skulle være i at lade børnetandlægeordningen udføre af almindeligt praktiserende tandlæger. Nu ser jeg, at fru Karen Thurøe Hansen ryster på hovedet. Jeg går ud fra, at det

er, fordi fru Karen Thurøe Hansen ikke kan give de pågældende argumenter. Der er naturligvis ikke noget samfundsnedbrydende i at afsocialisere. Ja, det er klart, hvis man er konservativ, kan man have den opfattelse, men vi andre har altså den opfattelse, at en afsocialisering faktisk er med til at opbygge et sundt samfund. Vi er ikke socialister, det skal vi gerne erkende, og det mener jeg egentlig også at det konservative folkeparti hævdede engang i tidernes morgen de heller ikke var, men man har naturligvis lov til at udvikle sig. Jeg skal kun dybt beklage, hvis det konservative folkeparti mener, at en socialisering er vejen frem til et bedre samfund.

Endelig skal jeg sige til fru Karen Thurøe Hansen, at det er muligt, at hun mener, at den, man elsker, tugter man. Men hvis det konservative folkeparti i fremtiden ønsker at socialisere, vil jeg såmænd hverken elske eller tugte fru Karen Thurøe Hansen.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

Hr. Glensgårds bemærkninger viser jo tydeligt, at han stadig væk ikke hører efter. Er der noget, vi ikke ønsker, er det at socialisere. Ellers havde vi jo heller ikke stemt for venstres forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om børnetandpleje. (Lovforslag nr. L 90).

§§ 1–6

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om børnetandpleje. (Lovforslag nr. L 101).

Lovforslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget.

(Lovforslag nr. L 143. Fremsat 21/2 80. Første behandling 11/3 80. Betænkning 17/4 80).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Dræbye (RV):

På to punkter i det foreliggende lovforslag mener vi ikke at behandlingen i udvalget har haft tilfredsstillende resultater.

Det ene drejer sig om valgbestyrelsen. Vi forstår godt hensigten med lovforslaget, sådan som den også er udtrykt i bemærkningerne, idet man i valgkredse med mange kommuner med de hidtidige valgeregler var nået op på meget store valgbestyrelser, som nok kunne være lidt uhensigtsmæssige at arbejde med. Men nu foreslår man nogle regler, hvorefter disse valgbestyrelser dels skal

bestå af borgmestrene i de pågældende kommuner, dels af ét medlem yderligere, og det vil betyde, at valgbestyrelserne overalt i landet normalt vil have repræsentation fra to eller tre partier. Vi synes nok, at når vi i dag er i den situation, at 10–11 partier deltager i et folketingsvalg, kan det være lidt ubehageligt og lidt uhensigtsmæssigt, at valgbestyrelserne alene er sammensat af de største kommunalpolitiske partier i landet. Det er ikke engang sådan, at det fuldt vil række i forbindelse med størrelsen ved folketingsvalget, i hvert fald ikke set i forhold til tidligere valgresultater, og vi synes ikke, at de begrundelser, som indenrigsministeren i svaret til udvalget har givet for, at man skal lave en sådan begrænsning af mulighederne for, at andre partier også kunne deltage i valgbestyrelsernes funktion, er rigtige. Vi er vel opmærksomme på, at det er sådan, at den begrænsning, som jeg omtaler, kun vil finde sted i de valgkredse, der består af mange kommuner, men man kan nok sige, at begrænsningen i forvejen findes i de valgkredse, der har få kommuner.

Det andet punkt, hvor vi mener der er grund til at gøre opmærksom på, at lovforslaget, som det skal se ud ifølge betænkningen, ikke er tilfredsstillende, er spørgsmålet om valg af valgstyrelser og tilforordnede. Her er situationen den, at ministeren i et svar til udvalget har gjort opmærksom på, at kommunalbestyrelserne efter hans skøn på tilfredsstillende vis tilgodeser de ikke i kommunalbestyrelsen repræsenterede partier ved valg af valgstyrelser og tilforordnede. Det er en fornemmelse, som ikke svarer til de opfattelser og oplevelser, vi har, og som vi har fået tilbagemeldinger om. Derfor vil vi bede om, at vi får lejlighed til ved en udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling at drøfte endnu en gang, om ikke vi kan finde en form for ændring af lovforslaget, så det tilgodeser disse to formål, og vi har til dette udvalgsarbejde bidraget med konkrete forslag om, hvordan problemerne kunne løses.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg skal bekræfte over for hr. Dræbye, at der umiddelbart efter mødet i salen er et samråd i kommunaludvalget, hvor jeg vil gøre nærmere rede for de problemer, der er